

**SANAT CAMİASININ POTANSİYEL KAHRAMANLARI OLAN
SANAT(ÇI)YI TANIMAK ÜZERİNE BİR DENEME**

**SANAT CAMİASININ POTANSİYEL KAHRAMANLARI OLAN
SANAT(ÇI)YI TANIMAK ÜZERİNE BİR DENEME**

Doç. Dr. Ali M. BAYRAKTAROĞLU

Süleyman Demirel Üniversitesi
Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü, ISPARTA
tel: 0246.211 3561
e-mail: alibayraktaroglu@sdu.edu.tr

SANAT CAMİASININ POTANSİYEL KAHRAMANLARI OLAN SANAT(ÇI)YI TANIMAK ÜZERİNE BİR DENEME

Toplumun görsellik üzerinden pazarlanan hayali karakterlere olan düşkünlüğü sonucunda dünyanın hemen her yerinde insanların hayali kahramanlara ve/veya kurtarıcılara olan bir düşkünlüğü bilinmektedir. Ne zaman darda kalınsa bir kahramanın çıkıp gelip bizleri kurtaracağını düşünmüşüzdür. Rus Masalları üzerine inceleme yapan Vlademir Propp, hemen her masalda bir kahramanın bir sorunun bir sıkıntının oluşumunda varlığına vurgulama yapmaktadır. Rüyalarımızın, fantezilerimizin hatta masallarımızın görselleştirilmiş dili olan sinema sanatı da işit-görsel-ilüzyonif yapısı üzerinden bize hikayeler anlatmaktadır. Nitekim sinema sanatı aracılığıyla düş pazarlayan "görünmez sihirli eller" önceleri topluma "beyaz atlı prens" masalı üzerinden yaklaşip fakir kız-zengin erkek ya da tam tersi söylemler üzerinden yine birden olmadık zaman çıkıp gelen kurtarıcıyı sunmuşlardı. Çağdaş bir yedi cüceler masalı uyarlaması olan pretty woman filmi bunun en güzel örneklerinden birini temsil etmektedir. 11 Eylül saldırıları sırasında beklenen kahramanın (Süperman, Rambo, vd) çıkıp gelmemesi toplumda derin bir infial yaratmıştır. Tıpkı 1929 yılında Amerika'da yaşanan borsa krizde olduğu gibi insanların kendilerini yüksek binalardan atmaları sonucunda "çözüksüzlüğe" ölüm üzerinden çözümü "boşlukta" aradıkları gibi. Beklenen kahramanın-kurtarıcının ortaya çıkmaması insanlara seçenek olarak mutlak olanı seçmeyi gerektirmişti. Öte yandan dünyadaki farklı ülkelerin film endüstrileri tarafından yaratılıp topluma pazarlanan hayali karakterler olduğu gibi ülkemizde sanal olmayan ve demokrasinin simgesi, politik kült bir figür olarak anılan 9. Cumhurbaşkanımız Sayın Süleyman Demirel'i de

“Kurtar Bizi Baba” sloganından ötürü toplum tarafından görülen bir kurtarıcı olarak nitelememiz mümkündür. Ekonominin kötüye gittiği dönemlerde, ülke vatandaşlarının kendini daraldığını hissettiği anlarda “baba” bir kurtarıcı olarak anılmaktaydı. Aslında “baba” figürü üzerinden “devlete” örtük bir gönderme söz konusuydu. Acaba beklenen kurtarıcıya olan talep söz konusu olduğunda o kurtarıcı kişi “Baba”, “Rambo” vd. birden çıkıp gelince “toplum” derin bir nefes alıp tamam tam esas olan, mutlak olan, sorunlara çözüm olan, kötülerin belası olan geldi; hayat şimdi başlıyor diye içlerinden geçirmişler midir. Hani filmlerin en can alıcı yerinde tam film bitti diyecekken birden ortaya çıkan ve herkesi şaşırtan olay sonrasında bir kurtarıcının/kahramanın duruma dahil olması gibi... Bu durum bende Sadık Battal’ın “Asıl Film Şimdi Başlıyor” Kitabını çağrıştırmıştı. Sinemanın adeta yaşam biçimi olarak tüketilen bir kültürel fenomen olduğu dönemlerde hemen hemen toplumun her kesimi tarafından sarf edilmiş olan bu cümleyi Battal nefis bir kitaba dönüştürmüştü.

Toplumun hemen her kesiminde “kahramanlara/kurtarıcılara” olan ihtiyacı ve beklentisi günümüzde “ucube” söylemi bağlamında tartışılan sanatın da bir kurtarıcıya ihtiyacı olup olmadığının da sorgulanmasını gerektirmektedir. Sanat camiasını nasıl bilirsiniz? Sanatçı denilince gözünüzün önüne nasıl bir figür gelir? Sanat kim için yapılır? Sanatçı denen kimse marjinal ve sürekli sorun çıkaran aykırı bir insan mıdır? Toplum sanata ve sanatçıya muhtaç mıdır? Sanatsız bir yaşam olmaz mı? Toplumun olduğu kadar sanatın ve sanatçının topluma muhtaç olma durumu söz konusu mudur? Sanat nedir ki Allah aşkına? Yoksa sanat deyince akla bakırcı, demirci ustası gibi figürler mi gelir?

Sanat yaşamın ta kendisidir ve tam kalbinden gelir. Sanatçılar toplumsal boyuttaki genel kanının aksine nadir, kırılğan, hassas ve oldukça duyarlı, toplumsal bir bilince sahip sorumluluk sahibi insanlardır. Kolay kolay dünyaya gelmezler. İyi bir sanatçı için adeta "Godot'u" beklercesine beklemek lazımdır. Sanatçılar sahip oldukları yetenekler doğrultusunda kimi zaman doğuştan "sanatçı" olabildikleri gibi kimi zaman da "Güzel Sanatların Disiplinleri" üzerine aldıkları eğitim sonrasında ürettiklerinin toplumca kabul görmesi ile sanatçı ünvanını alabilmektedirler. Sanat eğitimi veren kurumlar ne kadar iyi bir akademik ve araçsal donanıma sahiplerse; bu kurumlardan mezun olan öğrenciler geleceğin toplumundaki sanatçı yelpazesinin önemli bir aktörü konumunda olurlar. Bu aktörlerin mezun oldukları "atölyeler/okullar" da geleceğin Türkiye'sinin vitrinini oluşturan sanatçıların yuvaları olarak anılırlar. Bu doğrultuda bir eğitim öğretim döneminin daha sonuna gelindiği Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi ve Enstitüsü mezunlarının toplum tarafından beklenen sanatın kurtarıcısı ya da kahramanları olmaları dileklerle yeni mezunlarımızı kutluyor ve başarılar diliyorum.

Doç. Dr. Ali M. BAYRAKTAROĞLU
Editör